

Van stemmen naar spreken

BURGERTOP OVER GEZONDHEID & ZORG

1 nov
2014

Introductie

Op 1 november 2014 werd in Maastricht de Burgertop M200 gehouden. Op deze prachtige, warme novemberdag gingen circa 180 Maastrichtse burgers uit alle wijken van de stad met elkaar in gesprek over de vraag wat ze belangrijk vinden voor de toekomst van een gezonde en zorgzame stad.

In dit boekje vindt U de resultaten van de burgertop:

- een selectie van de onderwerpen die Maastrichtse burgers in de ideeënbus hebben gedaan
- de dromen van de deelnemers aan burgertop
- de posters met plannen voor een gezonde en zorgzame stad.

Deze resultaten zijn een geschenk aan de stad. Een inspiratiebron voor medeburgers, gemeenteraad, zorgorganisaties, buurtplatforms, kortom aan iedereen die werkt aan een gezonde en zorgzame stad.

Om de verdere ontwikkelingen rond de burgertop te kunnen volgen, kunt U terecht op de website www.maastricht200.nl of op de Facebook-pagina 'Burgertop Maastricht'.

Het M200 team

Introductie	3
Eerste Burgertop in Maastricht - experiment met democratische vernieuwing	5
Waarom een burgertop? <i>Van stemmen naar spreken</i>	5
Is dit de eerste burgertop in Nederland? <i>Eerst Brussel toen Maastricht</i>	5
Waarom gaat de M200 over gezondheid en zorg? <i>Van uitvoeren naar richting geven</i>	6
Wie mogen deelnemen? <i>Niet aanmelden maar loten</i>	6
Hoe komt de agenda van de burgertop tot stand? <i>Van top down naar bottom up</i>	8
Hoe ging de burgertop in zijn werk? <i>Van dromen naar plannen</i>	9
Wie organiseren deze Burgertop? <i>Een onafhankelijk initiatief</i>	10
De agenda voor de burgertop en ideeënbus M200	11
Gezond leven en leefbaarheid	11
Gezonde jeugd	11
Mantelzorg	11
Betrokkenheid en participatie	12
Kwaliteit en kosten van zorg	12
Beeldverslag Burgertop 1 november	13
Resultaten van Burgertop	38
Burgerpanel 'Zorgkroeg'	38
Burgerpanel 'Bewegen'	40
Medewerkers en dankbetuigingen	43

Eerste Burgertop in Maastricht - experiment met democratische vernieuwing

Waarom een burgertop? *Van stemmen naar spreken*

Een burgertop is een manier om onze democratie te vernieuwen. Maar waarom is vernieuwing van democratie nodig? De kern van onze democratie zijn verkiezingen. Dat is een groot goed, maar een keer per vier jaar mogen stemmen is weinig als ontwikkelingen in de maatschappij heel snel gaan en vaak onoverzichtelijk zijn. Het democratische proces is ontstaan in de 19^e eeuw, de tijd van de paardentram. De publieke meningsvorming paste bij het tempo van de democratische procedures.

Die procedures zijn echter al een eeuw vrijwel niet veranderd en de snelle sociale media zetten politieke processen tegenwoordig onder hoogspanning. Een maatschappij die snel verandert en redelijk onvoorspelbaar is, vraagt - naast verkiezingen - om democratische spelregels met een hogere omloopsnelheid. Via een burgertop krijgen burgers vaker dan eens in de vier jaar de mogelijkheid om te spreken over wat zij belangrijk vinden voor de stad.

Zo kunnen zij met hun kennis en creativiteit mede richting te geven aan de ontwikkeling van de stad. Op deze manier kunnen burgers vaker dan eens per vier jaar formele democratische organen zoals een gemeenteraad voeden met ideeën.

Is dit de eerste burgertop in Nederland? *Eerst Brussel toen Maastricht*

De eerste burgertop, de G1000, werd in 2011 gehouden in Brussel: het was een signaal aan de politici van het land die geen regering konden vormen, dat burgers samen wel goede plannen konden maken. In Nederland werden daarna G1000 burgertoppen gehouden in Rotterdam-Zuid, Amersfoort en Uden, en op dit moment zijn vele andere G1000 'en in voorbereiding.

Er is een grote roep om burgerparticipatie en veel gemeenten zien een burgertop als een kans om burgers een grotere rol te geven in democratische processen. De burgertop in Maastricht is geen G1000 genoemd maar een M200 om te benadrukken dat de lokale politiek-culturele context erg belangrijk is voor de manier waarop een burgertop wordt vormgegeven. De M200 is een top van 200 burgers en geen 1000, omdat we dat goed vonden passen bij de Maastrichtse politieke cultuur.

Waarom gaat de M200 over gezondheid en zorg? *Van uitvoeren naar richting geven*

Uit vrijwel alle peilingen bij de gemeenteraadsverkiezingen 2014 bleek dat burgers zich grote zorgen maken over de veranderingen in het zorglandschap (WMO, Participatiewet, Jeugdwet) en de bezuinigingen. Er wordt veel verwacht van burgerparticipatie in de zorg, maar burgers vragen zich af hoe de relatie tussen burgers, de gemeente en zorgprofessionals er dan uit gaat zien. Wie wordt waarvoor verantwoordelijk? En hoe krijgen mensen als ze een sociaal netwerk ontberen, als kinderen in het buitenland of in Groningen wonen, of als het sociaal netwerk en mantelzorgers overbelast raken?

Het is voor een gezonde, zorgzame en veerkrachtige stad belangrijk dat burgers niet alleen het nieuwe beleid uitvoeren en de handen uit de mouwen steken, maar ook zeggenschap hebben over de richting van deze veranderingen. Maatschappelijke en politieke participatie kunnen niet zonder elkaar. Ideeën en ervaringen van burgers zoals die tot uitdrukking komen op een burgertop kunnen helpen om beter lokaal beleid te maken en om beleid te evalueren en bij te stellen.

Wie mogen deelnemen? *Niet aanmelden maar loten*

Bij de M200 werden deelnemers geloot: ze konden zich niet zelf aanmelden. Het idee van loting is ontwikkeld door de Belgische schrijver en antropoloog David van Reybrouck. Hij heeft in zijn boek *Tegen verkiezingen* (2013) een pleidooi gehouden om naast verkiezingen (waar hij natuurlijk helemaal niet tegen is) loting te gebruiken voor selectie van burgers voor politieke processen.

Door loting kan namelijk een veel gevarieerder palet aan burgers bereikt worden dan nu het geval is. Van Reybrouck maakt zich bijvoorbeeld zorgen over het feit dat mensen met een lagere opleiding steeds minder meedoen in openbare debatten, dat ze weinig verkiesbaar zijn en ook steeds vaker niet gaan stemmen. In zijn boek *Pleidooi voor populisme* (2008) spreekt Van Reybrouck van diplomademocratie. Loting van deelnemers aan burgertoppen zorgt voor variatie onder de deelnemers en voor een redelijke afspiegeling van de inwoners van een stad.

Door mensen uit te nodigen op basis van loting, doen mannen en vrouwen mee, jong en oud, hoog- en laagopgeleid, uit diverse wijken, met verschillende beroepen, met en zonder migranten achtergrond. Door loting kunnen mensen weer betrokken worden bij de politiek, misschien ook de mensen die zich hebben afgewend van de politiek.

Bij de M200 werden deelnemers geloot uit de basisadministratie van de gemeente. Daarbij is rekening gehouden met het aantal inwoners van een wijk (hoe groter de wijk, hoe meer uitnodigingen) en met leeftijd (relatief meer ouderen en jongeren, omdat Maastricht meer ouderen en jongeren heeft). Omdat we weten dat bij verkiezingen in sommige wijken erg weinig mensen gaan stemmen, hebben we in die wijken (Malberg, Nazareth, Limmel, Mariaberg, Wittevrouwenveld) meer mensen geselecteerd (130% in plaats van 100%), om te zorgen dat er toch een goede afspiegeling van de Maastrichtse bevolking mee doet aan de top.

In Maastricht zijn door de gemeente in totaal 5000 uitnodigingen verstuurd. Vanwege privacy heeft de organisatie van de M200 niet de beschikking over adressen, tenzij mensen die later gegeven hebben. De uitnodiging was in het Nederlands gesteld, terwijl een aanzienlijk deel van de populatie geen Nederlands spreekt (bijvoorbeeld buitenlandse studenten of inwoners met een migranten achtergrond). Dus de facto hebben waarschijnlijk circa 4400 uitnodigingen mensen bereikt.

Op basis van deze uitnodigingen hebben zich 238 mensen opgegeven voor deelname aan de Burgertop. Ongeveer 30 hadden graag willen komen maar waren verhinderd. Op de dag zelf hebben circa 180 mensen meegedaan. Het was opvallend dat er meer ouderen dan jongeren waren, en er waren weinig mensen met een migranten achtergrond. Van de wijken waar extra veel mensen waren uitgenodigd, waren echter minder mensen aanwezig dan verwacht.

Toch waren alle wijken vertegenwoordigd op de burgertop. De doelstelling om een gevarieerd palet aan deelnemers te hebben, en om een redelijke afspiegeling van de stad te vormen, is dus tot op zekere hoogte geslaagd.

Uit een onderzoek van studenten (op basis van 81 ingevulde vragenlijsten) bleek dat vrijwel alle deelnemers de dag als heel positief hadden ervaren. Ook vonden het ze een goed idee om vaker burgertoppen te organiseren om burgers zo te betrekken bij lokale politiek. Burgertoppen kunnen bijvoorbeeld een rol spelen bij de monitoring van de drie decentralisaties: hoe ervaren mensen de veranderingen in het zorglandschap en hoe kan het proces verbeterd worden? Een ander onderwerp dat veel genoemd werd als thema voor een burgertop was veiligheid. Ook werd het idee geopperd om een M200 (of een M100) in een buurt te organiseren.

Hoe komt de agenda van de burgertop tot stand? *Van top down naar bottom up*

Het is kenmerkend voor een burgertop dat de agenda niet van te voren vast ligt. Bij inspraak is het vaak zo dat burgers hun mening mogen geven over onderwerpen die al ver zijn uitgedacht. Bij een burgertop kan alles aan de orde komen. Ook de agenda van de burgertop over een gezonde en zorgzame stad was niet van te voren bepaald.

Om inspiratie te geven aan de deelnemers, konden alle Maastrichtse burgers onderwerpen en vragen in de ideeënbus te doen op de website www.maastricht200.nl. Vanaf 28 mei tot 22 oktober was die ideeënbus

open. Door middel van berichten in lokale media en door te flyereren op markten en festivals en in buurten, door de Facebook-pagina *Burgertop Maastricht* zijn mensen er op geattendeerd dat ze ideeën konden aandragen.

Alle onderwerpen die zijn binnengekomen, zijn aan de deelnemers van de burgertop top toegestuurd, zodat zij konden lezen wat andere burgers belangrijk vinden. Op die manier kunnen de deelnemers aan de burgertop ook de geluiden van andere burgers mede vertolken.

Hoe ging de burgertop in zijn werk? *Van dromen naar plannen*

Op de burgertop van 1 november werden drie gespreksrondes gehouden: dromen, ontwerpen en maken. In de eerste ronde formuleerden deelnemers hun dromen over een gezonde en zorgzame stad en in de tweede ronde werd besproken wat er zou moeten gebeuren om die dromen waar te maken. In de derde ronde werden de plannen voor een gezonde en zorgzame stad geconcretiseerd. De 'dromen' werden dus uitgewerkt tot plannen en daarbij was het de kunst om idealen en realisme te combineren.

Aan het einde van de dag kozen de deelnemers welke plannen zij het belangrijkste vinden om uitgewerkt te worden in burgerpanels. Na de top is een burgerpanel - een kleinere delegatie van de burgers die meededen aan de burgertop - twee keer bijeen gekomen om twee onderwerpen (zorgkroeg en bewegen) nader uit te werken.

Het burgerpanel gaat in gesprek met de gemeenteraad over de vraag hoe de raad de resultaten van de burgertop wil verbinden met haar beleidsplannen. Ook kan dan worden samengewerkt met de gemeente, een zorgorganisatie of een buurtplatform. Op die manier kunnen Maastrichtenaren zelf actief vorm geven aan een gezonde en zorgzame stad.

Wie organiseren deze Burgertop? *Een onafhankelijk initiatief*

Net zoals andere G1000 burgertoppen is de M200 politiek onafhankelijk. De kernwaarden zijn dialoog en respect. De top is financieel mogelijk gemaakt door de faculteit Health, Medicine, Life Sciences van de Universiteit Maastricht, de Gemeente Maastricht, het Universiteit- en Stadsfonds, Coöperatie VGZ UA, en het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

De organisatie was in handen van een kernteam van vrijwilligers. 6 honors studenten van de Universiteit Maastricht speelden daarin een centrale rol. De namen van deze vrijwilligers staan achter in dit boekje. Op de dag van de burgertop zelf zijn nog ongeveer 30 andere vrijwilligers aangeschoven om te helpen bij de catering, gespreksleiding, en andere zaken.

De agenda voor de burgertop en ideeënbus M200

Gezond leven en leefbaarheid

- Een netwerk van groene wandelpaden in en om Maastricht.
- Een groentetuin voor en door de voedselbank, gecombineerd met kinderopvang.
- Mijn zorg is de slechte luchtkwaliteit in Maastricht. Wat kunnen burgers, politiek, gemeente, GGD hier aan doen?
- Hoe kunnen burgers zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun gezondheid en zorg?
- Drugs is een thema dat belangrijk is om besproken te worden in de stad. Daarbij moet wel goed gekeken worden naar de problemen die mensen ervaren want vaak wordt drugoverlast en gewone hangjongeren over een kam geschoren. Ook is er veel alcoholoverlast, maar dat krijgt veel minder aandacht dan de drugs.

Gezonde jeugd

- Hoe kunnen we terug naar een school zonder snoep en zoete frisdrank?
- Studenten geneeskunde en psychologie zouden als maatschappelijke stage jongeren in maatschappelijke achterstandsposities kunnen begeleiden, in sociaal opzicht en met school.

Mantelzorg

- Een huis voor informele zorg waar zowel mensen met beginnende dementie als mantelzorgers zich thuis voelen.
- Informele zorg wordt steeds belangrijker en er zijn vele soorten mantelzorgers. Er zijn jonge, oude, allochtone mantelzorgers, mantelzorgers voor mensen met geestelijke problemen, dementie, aangeboren handicaps etc. Zijn er grenzen aan de mantelzorg en het vrijwilligerswerk? En hoe kunnen we mantelzorgers waarderen? Is het mantelzorg-compliment voldoende? Hoe belangrijk is steun van professionele organisaties en hoe moeten verbindingen tussen formele en informele zorg gemaakt worden?

Betrokkenheid en participatie

- In Maastricht wonen veel mensen uit andere landen en culturen. Een deel daarvan is laaggeletterd. Veel vrijwilligers (bijv. gepensioneerde docenten) zetten zich in om deze nieuwe bewoners van Maastricht te helpen hun weg te vinden in de stad. Hoe kunnen we zorgen dat we deze bewoners ook betrekken bij alle veranderingen in de zorg (mantelzorg, ouderenzorg, voorlichting)?
- Wat voor kennis is er eigenlijk in de wijken en hoe kun je dat benutten zonder mensen tot van alles te verplichten?
- Het VN Verdrag voor mensen met een beperking wordt binnen kort door Nederland geratificeerd. Dat houdt in dat mensen met een beperking zoveel mogelijk gebruik moeten kunnen maken van de gewone voorzieningen van de stad zoals sportvoorzieningen, scholen, werk. Er moeten in Maastricht echter nog veel drempels geslecht worden om het mogelijk te maken dat mensen met een beperking aan het gewone leven deelnemen. Hoe kan dat worden bevorderd?
- In relatief nieuwe wijken zoals Ceramique is weinig sociale cohesie en zijn weinig sociale rituelen. Geen carnavalsclub, club, buurtfeest, school etc. Veel mensen met relatief hoge inkomens en relatief veel ouderen (met kinderen die ver weg wonen), en maar weinig buurtidentiteit. Het zal moeilijk zijn om in zo'n buurt nieuwe participatieve zorgarrangementen te realiseren.

Kwaliteit en kosten van zorg

- Huidige ziektekostenverzekeringen maken winst, en dat maakt de zorg onbetaalbaar. Kunnen we niet, net als vroeger, een gemeentelijk ziekenfonds zonder winstoogmerk organiseren?
- Hoe kan de zorg zinniger en zuiniger? Hoe kunnen we verspilling in en van zorg (medicatie, hulpmiddelen) tegen gaan?
- Hoe hangen armoede, gezondheid en zorg eigenlijk samen en hoe kunnen we alle drie terreinen vooruitgang boeken?

"Zorgkroeg"

wat?
 Meldpunt zorg per wijk
 Laagdrempelig voor iedereen
 + aantrekkelijk om te komen (oa vrij parkeren)

Informatievoorzieningen
 Inloopsprekkuur (artsen, verpleegkundigen, ambtenaren van gemeente, etc.)
 Zorgmarktplaats jeugd hulpverlening

wie?
 Leiding door professional(s)
 "Getrainde" vrijwilligers
 Maatschappelijke stagiaires
 Algemene vrijwilligers

Burger Informatie Centrum (BIC)

als onderdeel van een wijkcentrum

Doel:

- * informatie uitwisseling
- * sociale cohesie vergroten
- * toegankelijkheid

Middelen:

- * fysieke locatie
- * professionele coördinator
- * vrijwilligers
- * financiën

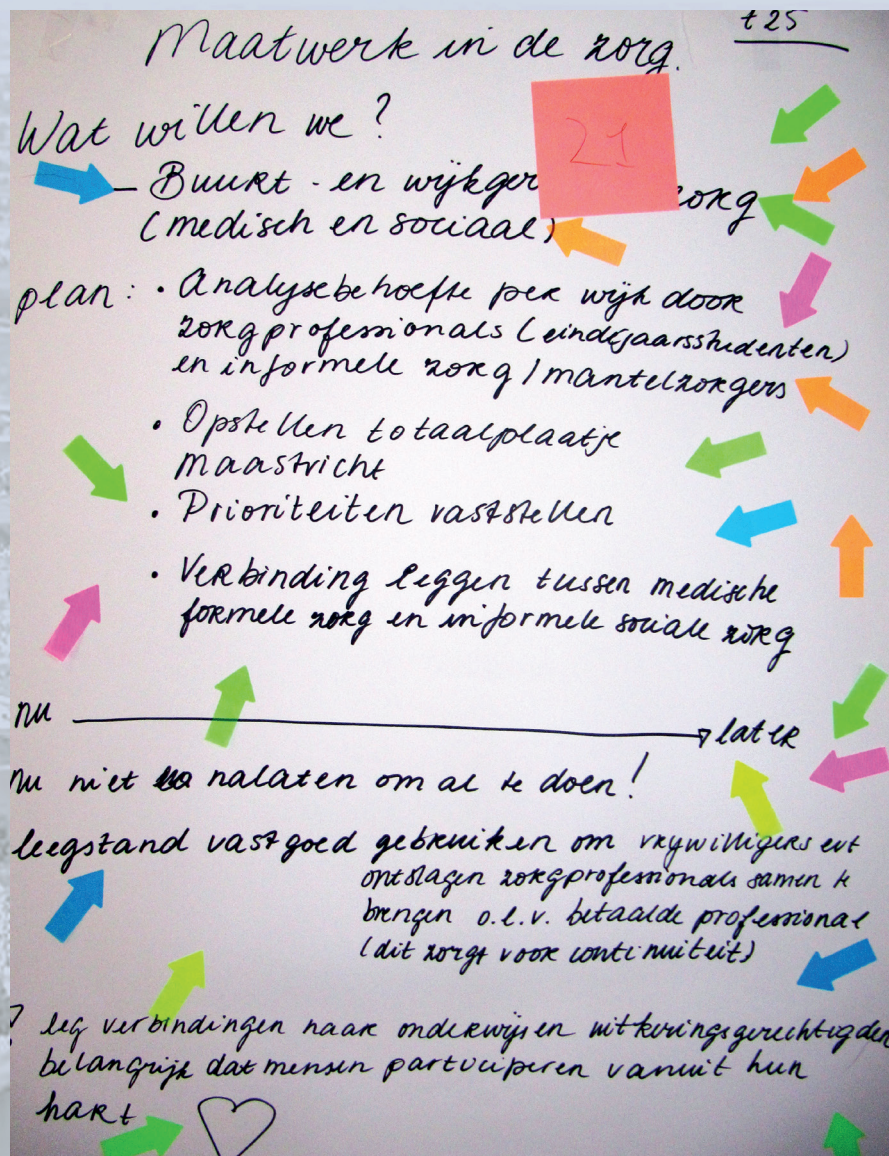
Belanghebbenden:

- * burgers
- * gemeente
- * maatschappelijke instanties en organisaties
- * onderwijsinstellingen voor onderzoek

Randvoorwaarden:

- * toegankelijkheid voor jong en oud (digitaal en analog)
- * consistent beleid van de gemeente
- * mate van handelingsbevoegdheid
- * gezamenlijke verantwoordelijkheid gemeente en burger

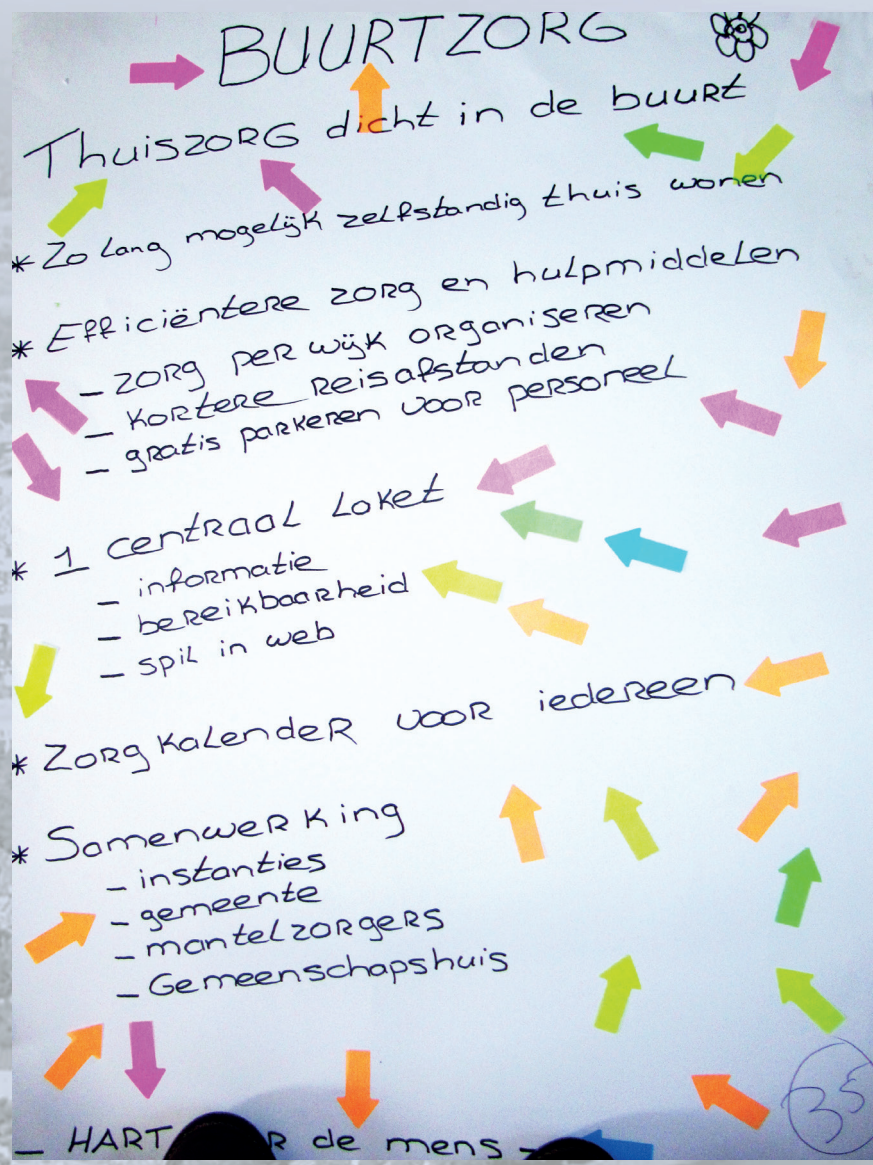
h+ Lucht.

lucht kwaliteit verbeteren:

- Vernevelingsmachines om fijnstof af te vangen
- Randwyck op en stellen, meer toegangs wegen
- Betere doorstroming verkeer.
- Goedkope OV en betere verbindingen Hele Stad
- Meer parkeerplaatsen buiten de stad + pendelbussen in zetten. Electrische of LPG bussen
- Electrische fietsen en scooters subsidiëren
- Meer en mooiere fietspaden, betere aansluiting
- Met auto rijbewijs lichte motoren tot 125cc mogen rijden (zie België en Duitsland)
- Werklozen leer/werk traject groenverkeer nring. i.s.m. ervaren hoveniers.
- Goede navigatie systemen verplicht stellen in OV ook in belbusjes
- Airwiel (wielige segway) verbinden met rotstaal is veel goedkoper dan invaliden scooter.
- Japanse toiletten

lucht kwaliteit verbeteren: Bij tunnelmonden

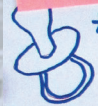
- Vernevelingsmachines om fijnstof af te vangen
- Randwyck op en stellen, meer toegangs wegen
- Betere doorstroming verkeer.
- Goedkope OV en betere verbindingen Hele Stad
- Meer parkeerplaatsen buiten de stad + pendelbussen in zetten. Electrische of LPG bussen
- Electrische fietsen en scooters subsidiëren
- Meer en mooiere fietspaden, betere aansluiting
- Met auto rijbewijs lichte motoren tot 125cc mogen rijden (zie België en Duitsland)
- Werklozen leer/werk traject groenverkeer nring. i.s.m. ervaren hoveniers.
- Goede navigatie systemen verplicht stellen in OV ook in belbusjes
- Airwiel (wielige segway) verbinden met rotstaal is veel goedkoper dan invaliden scooter.
- Japanse toiletten

HET BUURTCENTRUM KOMT TERUG!

12

VOOR JONG & OUD

* MULTIFUNCTIONEEL

VAN BINGO TOT
ZUIGELINGENZORG

* BUURTKRANT: HELDERE
INFORMATIEVOORZIENING

* PROFESSIONEEL BEHEERD

i.e.m. VRUWILLIGERS

* IEDERE DAG GEOPEND
OOK VOOR 'N KOPJE KOFFIE

* PERIODIEKE AANWEZIGHEID
14.00-15.30...
VAN DESKUNDIGEN

EN DAT ALLEMAAL
BIJ U IN DE BUURT.

MOBILISEREN

VAN MEER MENSEN IN DE WĲK

- Inventariseer wat er al is
MAAK DAT BEKEND!!!

- Inventariseer welke behoeften
er zijn

- Ga kijken in "succeswijken"
en leer daarvan!!

- Maak een plan van aanpak
* Laagdrempelige
activiteiten

* Zorg voor een
"BUURTHART" =
ontmoetingsplek!

ZORG VOOR KWETSIBARE MENSEN (GGZ)

doel? laagdrempeligheid + maatwerk

Hoe? Zorgteam per wijk

↳ taken o.a.:

- voorlichting
- bemiddeling
- praktische ondersteuning

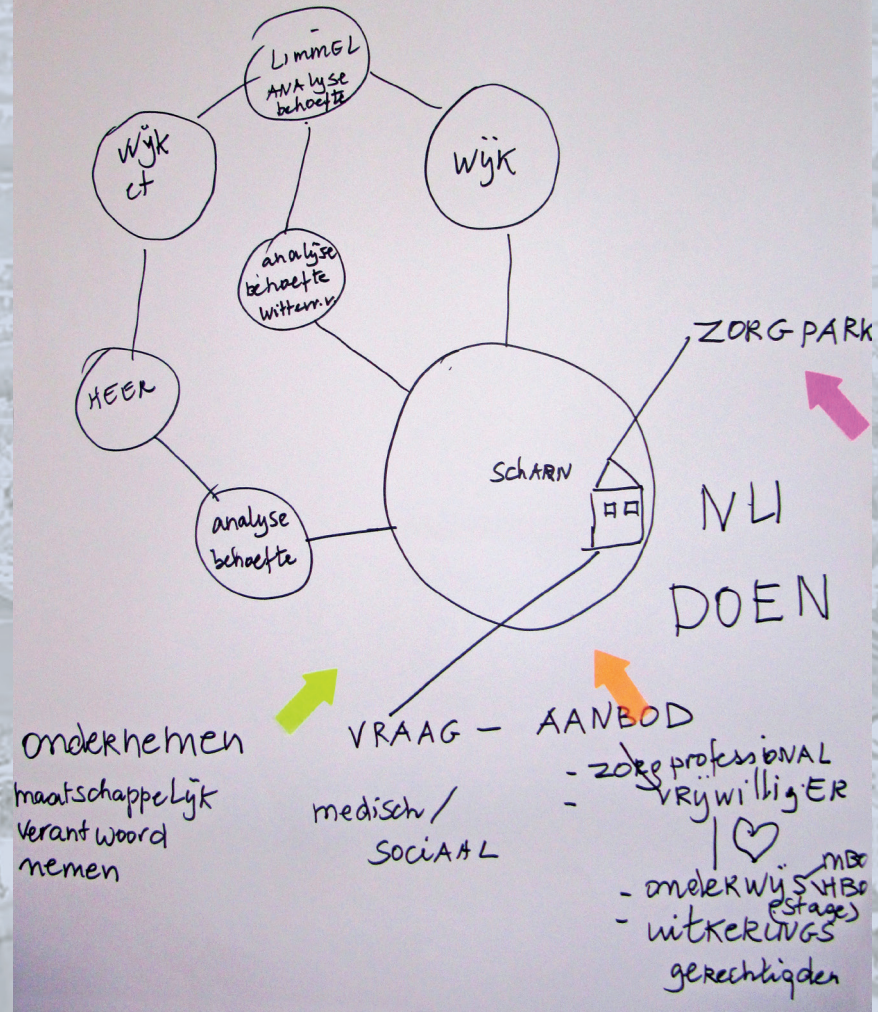
↳ wie?

wijkverpleegkundige; buurtwerker; huisarts

Overkoepelende orgaan is de gemeente!

#22

Maastricht E25

Wijkraad

BAAS

IN

EIGEN

BUURT

Burgers Bijelkaar brengen
Buurt leelbaar houden o veilig
schoon vriendelyk

Signaleren

doorgeven

Wijkagents
gezondheids centrum
sociale zorg
gemeente

Buurt huis:

Zorgverlbeers

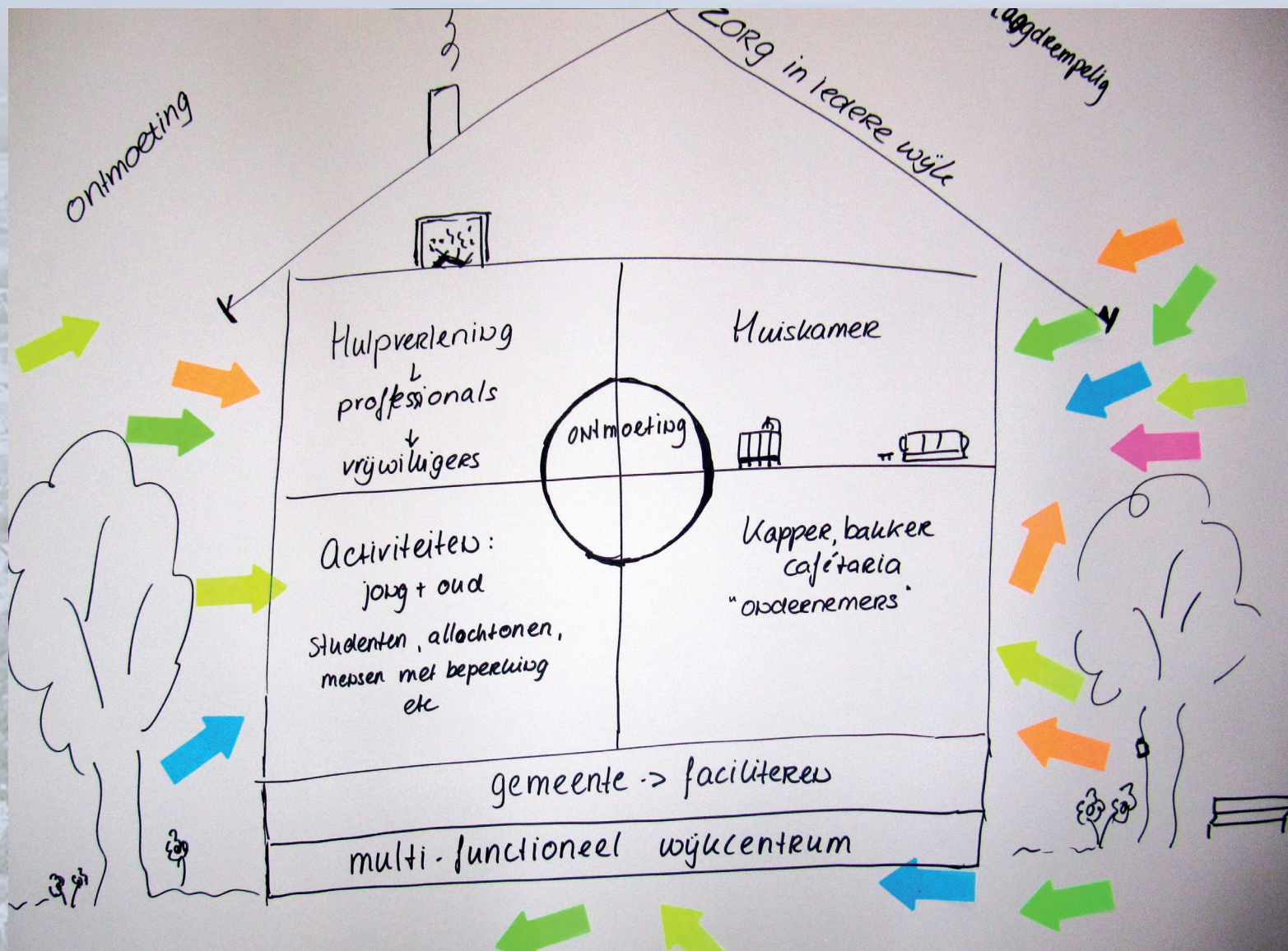
Samen koken

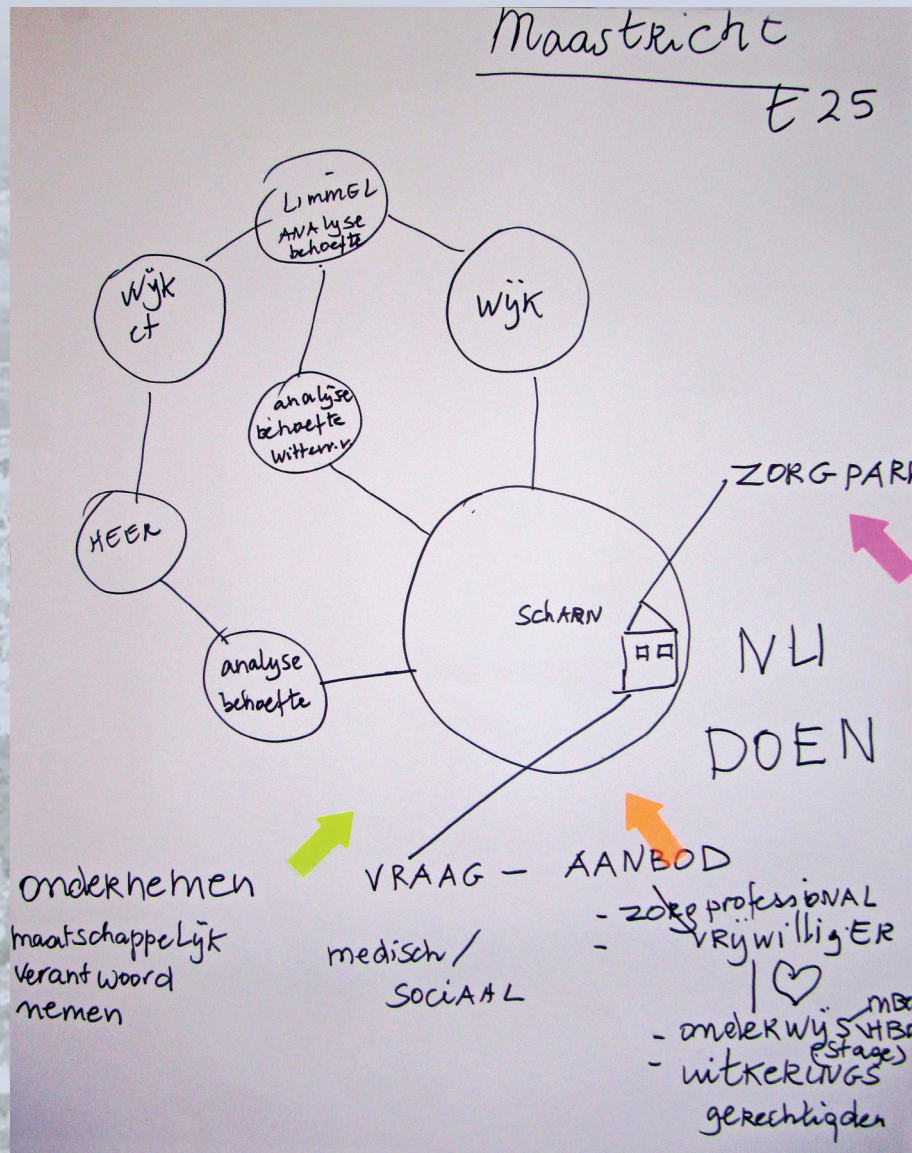
Huis werkplek

ont-
moeten

diensten
dating

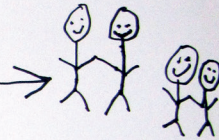
Aanbod en vraag van hulp in de wijk bijeen brengen

Zoekende vrijwilligers

buurt Platform

Hulp behoevenden

- Vrijwilligers aanmelden bij buurt Platform

- Hulpbehoevenden aanmelden bij buurt Platform

- buurt Platform verdeelt hulp

- onderlinge contacten buurt Platformen om
overschot/tekort te verdelen

SAAMHORIGHEID IS NOODZAAK

- * BUURTBIJENKOMST organiseren waar bewoners aangeven welke problemen aangepakt moeten worden.
- * Kontakt met BUURTPLATFORM en GEMEENTE
- * Regelen lokatie
- * ± 100 huishoudens persoonlijk uitnodigen
- * PALAN VAN AANPAK maken.
- * Begeleiding van vervolgbijeenkomsten bijvoorbeeld over: GROENVOORZIENING, ZORG, VEILIGHEID

tafelnr. 32

Straatcomité

1. Buurtpanel: opdracht
↳ vindt 1 persoon in straat
2. Deze persoon: opdracht
↳ zoek leden straatcomité
d.m.v.: alle straatbewoners aanspreken
m.b.v. Als info doel: → Sociale cohesie bevorderen.
3. Dit comité: opdracht
↳ Inventarisatie bij straatbewoners

d.m.v. Lijst

wie	uraag	aanbod
bv. jongere		boodschappen doen, computer les geven, ueroeber-bieden
bv. gepensio-neerden	computerles	lid worden van comité,
bv. volwassenen	apps voor kinderen	taallessen Nederlands geven
bv. allochtone mensen	taalles	kerstdips
bv. hulpbehoevenden.	ueroeber, boodschappen doen, gezelschap	kersting bresen, schilderen a.d.

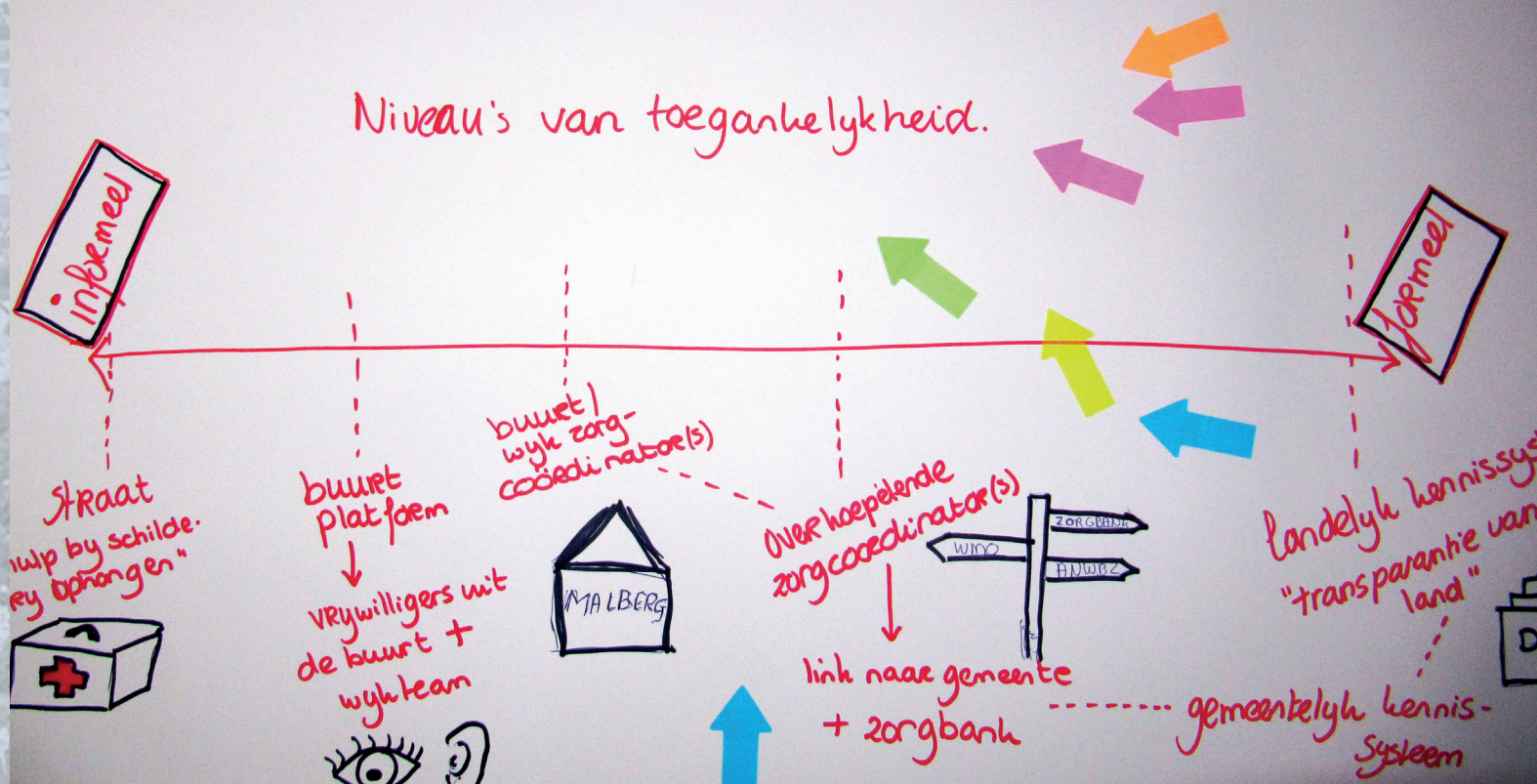
Ruimte voor groei:

Toegankelijkheid tot zorg

Doel: transparantie van "zorgland"

Uitgangspunt: "transparantie" is voerwaarde voor participatie

Niveaus van toegankelijkheid.

"Gehonde" Jeugd

Veranderingsproces (Jeugd en ouders)
Gehond gedrag Thuis voordoen → Helfdoen.

Een centrale plek
in de Buurt voor en
door burgers georganiseerd
en beheert

Signalen als het
in een gezin niet goed gaat

onderdeel van
Verandering in de Buurt

Indien nodig.
Ondersteunt door prof.
via Loketfunctie.

Jeugd deelnemen aan festiviteiten in de Buurt
(Jeugd gaat dit zelf organiseren en krijgen
hier een eigen budget voor)

Eerst voor ouders en jongeren

Dus: - Saamhorigheid en Helforganisatie?
- Actief mee doen van de Jeugd?

Ondersteunt door: Schoolkassen en Gymnastiek op het LO
NB: ouders betrekken bij organisatie en eventueel
bijdrage in de kosten.

Helf
Doen!

Dus → Politiek op afstand?

14

Transparante Overheid

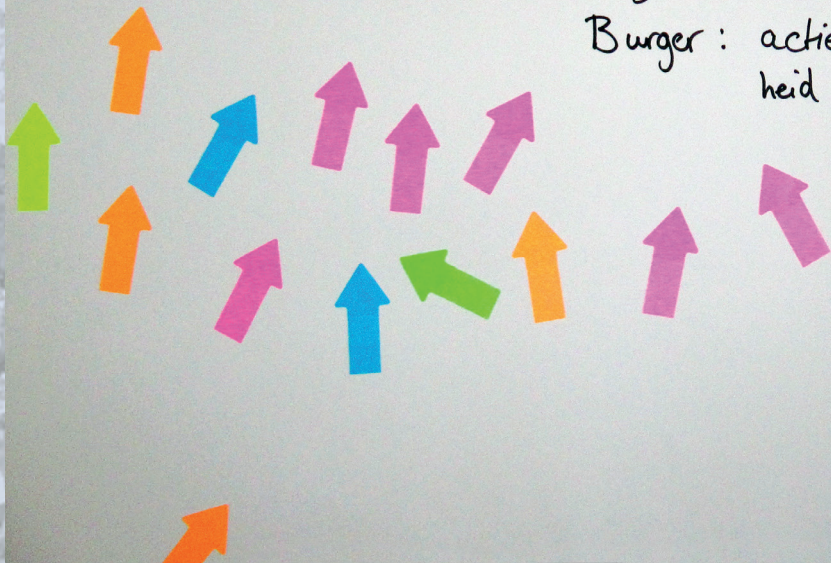
14

Hoe? → Voorwaarde Scheppende Overheid met dialoog

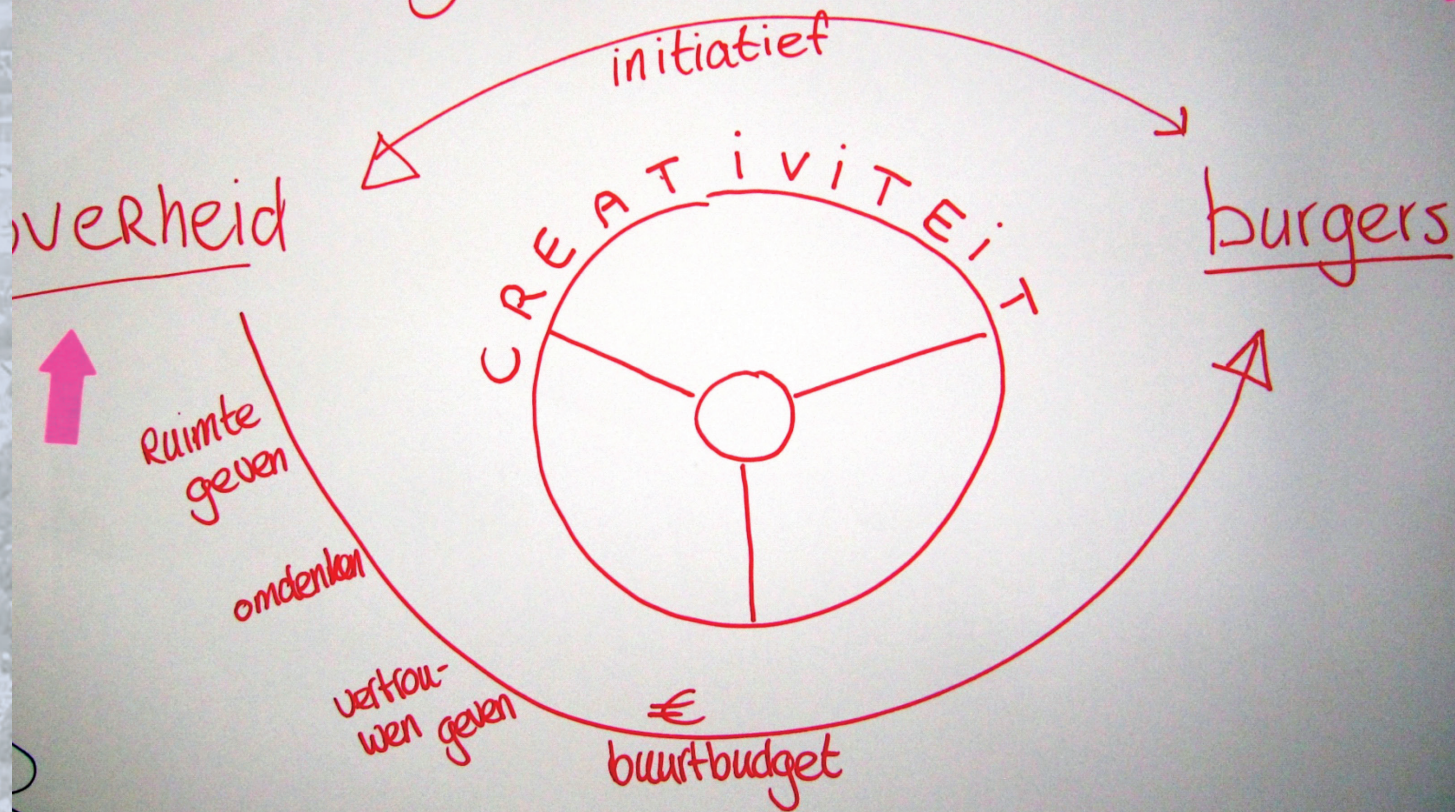
Wie doet wat? → gemeente: dienstverlener

Zorg Professional: Uitvoerder

Burger: actieve en ondernemende houding met verantwoordelijkheid naar draagkracht

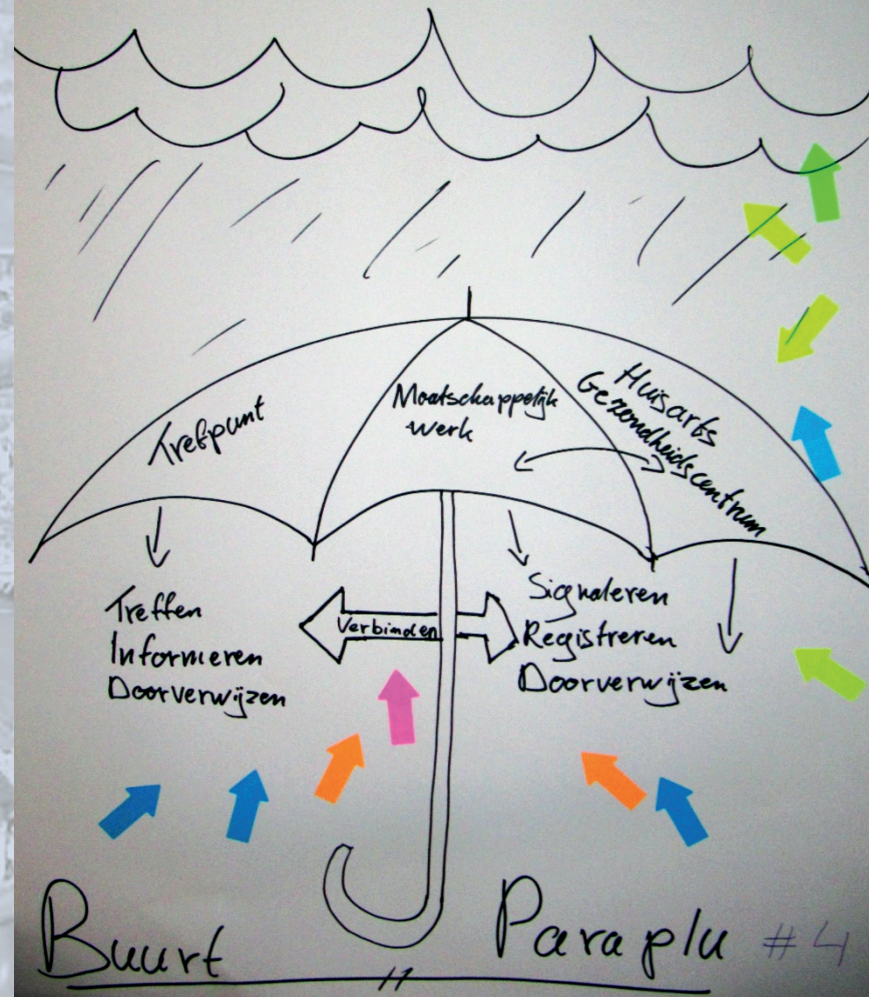
De burger aan het (be)stuur!

Efficientie in de zorg

- Bestaande kennis gebruiken en bundelen
- Empowerment van de wijk
- Koppeling maatschappelijke participatie en zorg
 - Sociale dienstplicht
 - „database” voor vrijwilligers in de wijk
 - Verbinding jong en oud binnen de wijk
- Eigenregie patiënt
 - geen overmatige zorg
 - van collectief naar individueel maatwerk
 - Patiëntendossiers en ICT-systemen

Eenzaamheid van ouderen Verhelpen

Ben je JONG? ⚡

Ben je eenzaam?

Behoefte

- contact
- verbondenheid
- voorbeelden
- inspiratie
- begeleiding
- zelfvertrouwen
- een doel hebben

WAT gaan we doen?

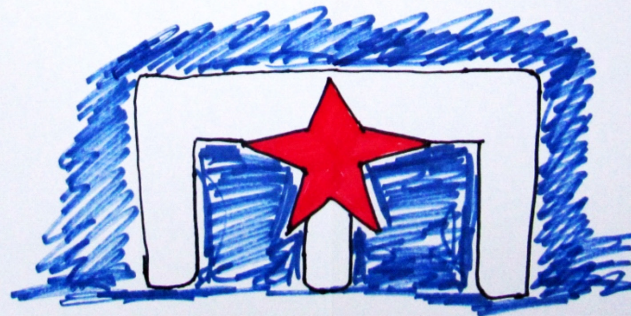
- Platform op social media
- Stadsdorp
- buddy's/maatjes
- persoon/universiteit/ buurt alert op eenzaamheid
- activiteiten voor jongeren en ouderen.
- uitwisseling van diensten

WIE gaat het doen?

- gekozen stadsdorp-burgemeester.
- betaalde krachten voor legie en randvoorwaarden.
- vrijwilligers in de uitvoering.
- studenten + andere jongeren die niet eenzaam zijn

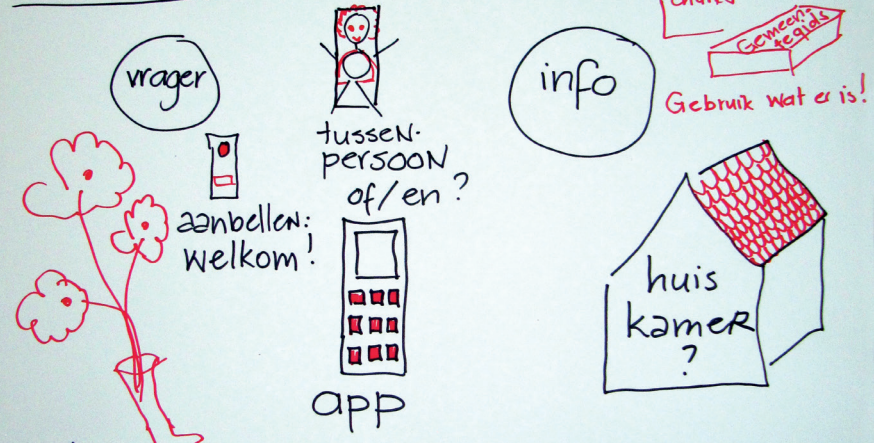
Wat hebben we nodig?

- Vrijwilligers
- Universiteit/Hogeschool/middelbare school.
- Student Society initiative
- Overheidsfinanciering voor start en basis
- Crowdfunding
- Fondswerving
- Infrastructuur van waaruit gewerkt kan worden

ZORG VOOR NIEUW-26 KOMERS

Wat willen we?

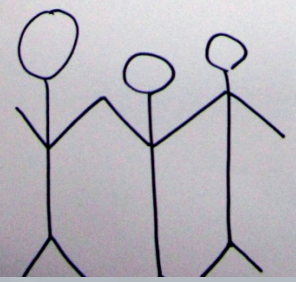
Wat nodig?

- * vragers (welke info?)
- * verenigingen / clubs
bv. circolo Sardegna
- * weten wie nieuw is in Mestreech
woningbouw / buren
- * bloemen (uit buurttuin?)
- * ervaringsdeskundigen

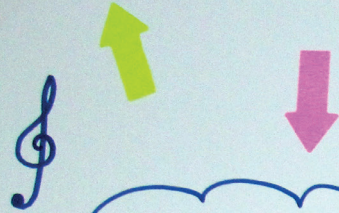
vooral mensen
♥
♥♥

De hand reiken aan Verlaafden

- Informatie verschaffen
 - * posters ophangen
 - * voorlichting bij slaaphuis
 - * Inloophuis

- Toegankelijk voor iedereen.
- Gratis voor iedereen.

1 aanspreekpunt
Per wijk

- Vragen beantwoorden over:
 - Regelgeving
 - Zorg
 - Welzijn

- Voor mantelzorgers & vrijwilligers. #2

- Op plek waar hulp geleverd wordt

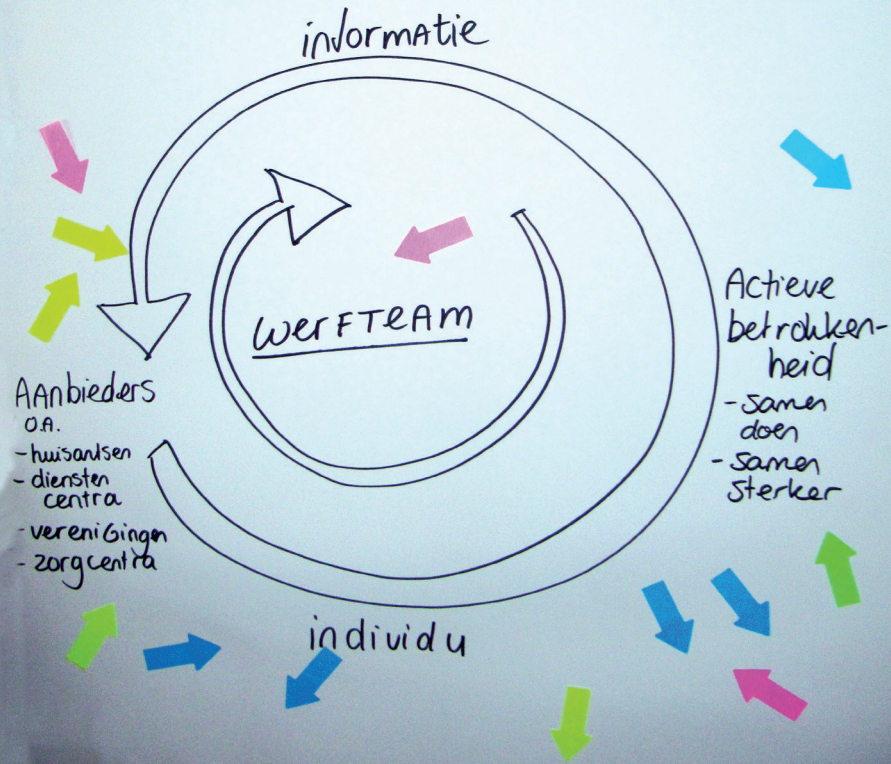
Gratis parkeren

- Hoe?: kaart met straatnaam (tijdzonekaart in auto).

"De Vlotte Oudere" 34

- * sociale media inzetten om vraag en aanbod met elkaar te verbinden
- * Inzet van een werf team om aanbod te bundelen en uit te dragen

HOE KENNIS IN DE BUURT MOBILISEREN?

I inventariseren van (wijk) kennis + behoefte door buurtbewoners

II wijktop (4xp voor iedereen in de wijk

III ag

Samen werken
Samen leven
* buurtbewoners
* professionals
* gemeentes

ICT / database
Smoelenboek

IV Buurt ombudsmann
waar iedereen bereikt kan!

4

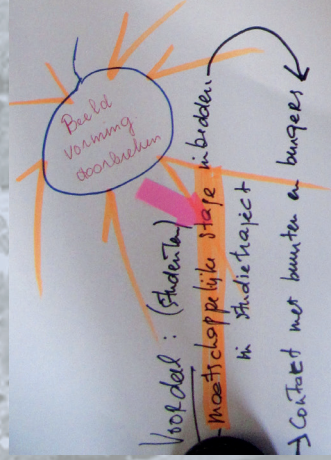
31

SJIEK en SJOEN

Aajd en Joenk

Studenten
Kennis krijgen in
scholieren

SAAME DOEN

Resultaten van Burgertop

Na de burgertop kwam een aantal deelnemers op 22 november en op 24 januari bijeen om de thema's Zorgkroeg en Bewegen verder uit te werken. Ook bereidden zij het gesprek voor met de gemeenteraad over de resultaten van burgertop.

Burgerpanel 'Zorgkroeg'

Op de burgertop kreeg het idee om in buurten een 'Zorgkroeg' te maken veel stemmen. Ook veel andere posters pleiten voor laagdrempelige, veilige ontmoetingsplekken in buurten, zodat bewoners, mantelzorgers, vrijwilligers en professionals elkaar gemakkelijk informeel kunnen tegenkomen. Andere posters spreken bijvoorbeeld van een broedplaats, een buurtinformatie-centrum, een buurt-hart, buurtcentrum 2.0, een

buurtparaplu. Op deze ontmoetingsplekken kunnen bewoners informatie uitwisselen en aangeven dat ze bepaalde hulp nodig hebben. Via deze plekken kan gesignaleerd worden waar eenzaamheid is en wie bepaalde zorg nodig heeft.

De komende jaren wordt er in het kader van de 'participatiemaatschappij' een groot beroep gedaan op mensen om 'meer voor elkaar te zorgen'. Deze posters

vertellen dat 'meer voor elkaar zorgen' niet vanzelf gaat. Om informele hulp en zorg uit te wisselen, van boodschappen doen tot kinderoppas, moeten mensen elkaar een beetje kennen en een gevoel van veiligheid hebben. In veel buurten komen mensen elkaar steeds minder als vanzelf al tegen, omdat kleine winkeltjes dicht

gaan, er weinig ambachtelijke bedrijfjes zijn, omdat scholen fuseren, sportvoorzieningen centraliseren, bibliotheken sluiten en parken soms als onveilig worden ervaren. Het is dus belangrijk opnieuw na te denken over laagdrempelige ontmoetingsplekken in buurten. Plekken waar persoonlijk contact gemakkelijk is, waar een kop koffie betaalbaar is, en waar ook professionals zoals wijkverpleegkundigen, huisartsen en wijkagenten binnen kunnen lopen.

Deze 'Zorgkroegen' kunnen verschillende gedaanten aannemen. Het kan een eenvoudige woning zijn van een wooncorporatie of een leegstaande ruimte: het hoeft niet luxe en groot, omdat het gaat om kleinschaligheid en toegankelijkheid. Er is geen standaardmodel voor een buurtkroeg. Omdat een 'Zorgkroeg' van de buurt moet zijn, hangt het van de buurt af welke functies er gecombineerd worden, hoe de inrichting is, hoe gastvrouwen of gastheren de sfeer maken. In de ene 'Zorgkroeg' wordt bijvoorbeeld ook gekookt en een maaltijd verzorgd, in een andere ontwikkelt zich een klussendienst, een kinderoppasruilbeurs of een dagvoorziening voor ouderen. Een 'Zorgkroeg' kan ook vrijwilligerswerk coördineren, of de wijkverpleegkundige kan er op een vast tijdstip aanwezig zijn. Het begrip 'Zorgkroeg' geeft wel aan dat het gaat om plekken met een café-achtige uitstraling, die gemakkelijk toegankelijk zijn voor zowel oud als jong, student of Maastrichtenaar. Een 'Zorgkroeg' is veilig en gastvrij, maar mensen hoeven er niets en mogen er ook zijn als ze met rust gelaten willen worden. Vanuit een 'Zorgkroeg' zou ook aandacht gegeven kunnen worden aan het 'inkwartieren' van nieuwe bewoners. Het is bijvoorbeeld mogelijk iedere nieuwe inwoner in een buurt uit te nodigen voor een rondleiding in de buurt en een ontvangst in de 'Zorgkroeg'. Zo wordt mensen meer kans gegeven zich met een buurt te verbinden. Voor kwetsbare nieuwe bewoners is dat extra belangrijk

Om een 'Zorgkroeg' van de grond te kunnen trekken, kan het nodig zijn dat regels versoepeld of veranderd worden. Als er in een publieke, woonkamerachtige ruimte wordt gekookt, koffie wordt geschonken of een activiteit wordt georganiseerd, stuit men op regels van bijvoorbeeld de horecawet, de brandweer, of de Keuringsdienst van Waren. Ook subsidieregels moeten tegen het licht gehouden: 'continuïteit bieden' is minstens zo belangrijk voor buurten als 'nieuwe initiatieven' ontplooiën.

In veel gesprekken op de burgertop kwam naar voren dat burgers het gevoel hebben belangrijke informatie over zorgvoorzieningen, vrijwilligerswerk, steunpunten, zorgorganisaties et cetera te missen of niet te kunnen vinden. Hoewel er veel informatie op veel plekken beschikbaar is (lokale krant, internet, folders), ervaren burgers een grote fragmentatie. Veel ouderen vinden ook moeilijk hun weg op internet.

Hoewel diverse Maastrichtse buurten wel een wijkcentrum hebben, ervaren mensen 'gebrek aan ontmoeting'. Er is een mismatch tussen aanbod van informatie en gebruik er van. Mensen hebben behoefte aan een actuele 'sociale kaart' van hun buurt, maar vaak is een persoonlijk gesprek nodig om 'informatie' te duiden en te begrijpen wat voor hen relevant is. Een 'Zorgkroeg' zou daarin een belangrijke bemiddelende rol kunnen vervullen.

Burgerpanel 'Bewegen'

Op de burgertop bleek dat veel deelnemers 'beweging' erg belangrijk vinden voor een gezonde en zorgzame stad. 'Bewegen' verwijst daarbij zowel naar lichamelijk als geestelijk welbevinden. In tegenstelling tot 'stilstand' draagt 'beweging' bij aan vitaliteit en veerkracht: het is een belangrijke preventieve strategie. Door te bewegen wordt de kans op hart- en vaatziekten, alzheimer en andere ziekten verkleind. Door beweging blijven mensen zich ontwikkelen in de ontmoeting met zich zelf en anderen.

Via beweegactiviteiten kunnen nieuwe sociale bindingen ontstaan omdat mensen uit verschillende buurten en van verschillende generaties elkaar tegenkomen. Bewegen wordt vaak in een adem genoemd met sport, maar dat is niet hetzelfde. Mensen kunnen op vele manieren bewegen, met of zonder competitie element. Het burgerpanel vindt het belangrijk om 'bewegen' hoog op de gezondheidsagenda van Maastricht te plaatsen.

Bewegen dient al op jonge leeftijd te beginnen. Jong geleerd is immers oud gedaan. Als vanzelfsprekend veel bewegen tijdens de jeugd draagt bij aan een mentaliteit waarin bewegen 'normaal' is. 'Normaal bewegen' in het alledaagse leven (lopen, traplopen, fietsen) is voor de gezondheid belangrijker dan soms een uur sporten bij een zittende leefstijl. Drempels om meer te bewegen moeten dus zoveel mogelijk worden weggenomen.

Maastricht moet een loop- en fietsvriendelijke stad worden. Dat impliceert verbetering van wandel en fietspaden (wandelboulevard langs de Maas), een Witte fietsenplan, genoeg fietsenstalling, scooters niet op de fietspaden. Daarnaast andere beweegmogelijkheden zoals openlucht dansgelegenheden.

Om bewegen voor ouders en kinderen te stimuleren kunnen wijkspordagen georganiseerd worden met een licht competitie-element, of een competitie tussen buurten met een finale op het Vrijthof. Ook generatie overstijgende sportactiviteiten met groepen met oudere en jongere deelnemers, zijn interessant. Studenten kunnen gevraagd worden als begeleider en coach.

In buurten zou gestart kunnen worden met een BigMove programma. Mensen worden dan door de huisarts of de GGZ verwezen naar beweegprogramma's, die meer gericht zijn op plezier en zelfvertrouwen dan op sportieve prestaties, en die beogen de eigen kracht van mensen aan te spreken en eenzaamheid te doorbreken.

Kinderdagcentra en scholen spelen een belangrijke rol in het stimuleren van bewegen tijdens de jeugd. In dat kader is het belangrijk dat er goede, veilige fietsroutes zijn naar scholen en dat bewegen (niet per se sport!) integraal onderdeel uitmaakt van de schooldag. Daarnaast moet sportonderwijs gegeven worden: het is belangrijk dat zwemonderwijs terugkeert in de school. Om kinderen te stimuleren te zwemmen, kunnen kinderen van ouders die niet graag zwemmen gekoppeld worden aan volwassenen die wel graag zwemmen ('zwem-oma').

Voor de gemeente ligt er een belangrijke rol om te zorgen dat er sportactiviteiten ook toegankelijk zijn voor mensen met weinig financiële middelen. Ook speelt ze een grote rol in het accommodatiebeleid: concentratie van accommodaties op slechts enkele plekken in de stad, impliceert dat kinderen niet zelfstandig naar een sportclub kunnen. Een zwembad is erg weinig voor een grote stad als Maastricht, en voor is veel mensen is de entree prijs te hoog. De schaal waarop accommodaties geënt zijn, is van groot belang. Teveel centralisering

betekent dat een accommodatie weinig buurtnetwerken en bindingen genereert en dat mensen minder snel gaan sporten omdat de sportaccommodatie niet 'van hen' is.

Kleinschaligheid leidt tot teveel leegstand, maar dat kan worden tegengegaan door accommodaties en voorzieningen door meer groepen te laten gebruiken (kinderdagverblijven; groepjes ouderen in een buurt; hangjongeren; fanfare; buurtactiviteiten etc.). Dat vraagt om creativiteit in het beheer en in regelgeving (aansprakelijkheid etc.). Er is dus een goede balans nodig tussen centralisering en decentralisering van sportaccommodaties, tussen grootschaligheid en kleinschaligheid.

Medewerkers en dankbetuigingen

- Universiteit Maastricht: Klasien Horstman (Hoogleraar Filosofie van de Publieke Gezondheidszorg) en de honors studenten Noud Goumans, Ellen Denteneer, Monika Martens, Sanne Thijssen, Tesneem Kasmi, Mireille Bakker
- Gemeente Maastricht: Gerdie Haasen
- GGD Zuid Limburg: Bert Hesdahl, Maria Jansen, Evelyne Linssen, Dorien Hodiamont
- Het team heeft tijdens de organisatie hulp gehad medewerkers van Trajekt
- Burgers: Ted Asselberghs, Ger Brouns, Anita Bastiaans, Math Courbois, Mik Hamers, Anita Jansen-Lortije, Nel Knols, Annemie Pisters.

We danken verder

- de Maastrichtse burgers voor hun inzet en enthousiasme
- alle vrijwilligers en de sponsors (Onderwijs Instituut FHML Universiteit Maastricht, Gemeente Maastricht, Universiteit en Stad Fonds, Coöp. VGZ UA, Ministerie van Binnenlandse Zaken)
- onze dagvoorzitter Simone van Trier
- Website M200: www.2asign.nl en fimpjes M200: www.tutkeij-filmverhalen.com

Dit beeldverslag kwam tot stand mede dank zij een match op de Maatschappelijke Beursvloer met Podium24.

Opmaak en druk: Impreso, Maastricht

Maastricht

Burgertop Maastricht M200
februari 2015